

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра української преси**

Затверджено

На засіданні кафедри української преси
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №2 від 12 вересня 2022 р.)

В. о. завідувача кафедри –
доц. Ігор ПАСЛАВСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни

**«Соціальна інформатика»,
яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика**

Львів – 2022

Назва дисципліни	Соціальна інформатика
Адреса викладання дисципліни	вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра української преси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика; спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	Романчук Олег Костянтинівич, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української преси
Контактна інформація викладачів	oleh.romanchuk@lnu.edu.ua ; https://journal.lnu.edu.ua/employee/romanchuk-o-k ; https://orcid.org/0000-0002-7431-2993 Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 402
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі й онлайн консультації через Skype, Вайбер, Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача, Viber або телефонувати.
Сторінка курсу	https://journal.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/socialna-informatyka.pdf
Інформація про курс	Дисципліна “Соціальна інформатика” є вибірковою дисципліною за спеціальністю 061 – Журналістика для освітньої програми «Журналістика», яка викладається у 3 семестрі в обсязі 3 кредитів
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна за вибором “Соціальна інформатика” розроблена таким чином, щоб надати слухачам знання про розвиток і перспективи інформаційного суспільства, про методи впливу новітніх інформаційно-комунікаційних технологій на соціальні процеси, про психологічні та соціально-економічні проблеми, породжені комп’ютеризацією діяльності людства, а також про шляхи та засоби розв’язання цих проблем
Мета та цілі курсу	Мета курсу – набуття знань, які стосуються основних закономірностей глобальної інформатизації суспільства та освіти, розуміння основних видів інформаційних ресурсів та інформаційних процесів у суспільстві. Цілі курсу – надати студентам знання про розвиток сучасного інформаційного суспільства та соціально-економічні та психологічні проблеми, як наслідок цього розвитку; оволодіння основами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; вивчення соціальних впливів і наслідків використання ІКТ у журналістиці; методологічно підготувати студентів до участі в розробці інформаційних технологій у журналістиці.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. Романчук О. К. Соціальна інформатика : навч. посіб. Львів: Універсум, 2016. 224 с. 2. Калініна Л. Інформаційна культура як феномен інформаційного суспільства і напрям дослідження [Електронний ресурс] / Л. Калініна, Б. Моцик // Теорія та методика управління освітою. No 8. 2012. С. 1. Режим доступу : http://tme.umo.edu.ua/docs/8/6.pdf . 3. Свідзинський А. В. Синергетична концепція культури. Луцьк: ВАТ

	<p>«Волинська обласна друкарня», 2009. 696 с.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <p>1. Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці : навч. посіб. Львів: Універсум, 2008. 312 с.</p> <p>2. Матвієнко О. Соціальна інформатика: наукова та освітня спеціальність в Україні // Вісн. Книжкової палати. 2011. No 3. С. 1–4.</p> <p>3. Філіпова Л. Я. Наукові школи соціальної інформатики та напрями її розвитку в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/v43/12.</p>
Тривалість курсу	3-й семестр. Рік підготовки магістрів – другий
Обсяг курсу	Денна форма: 24 год. аудиторних занять. З них - 8 год. лекцій, 16 год. практичних занять, 66 год. – самостійної роботи. Заочна форма: 12 годин аудиторних занять. З них 8 год. лекцій, 4 год. практичних занять, та 78 год. самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>Знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - суть і значення інформації та інформатики; - поняття системи і системного підходу; - історію інформаційного розвитку суспільства та його трансформацію в суспільство знань; - роль і місце соціальної інформатики в сучасній системі наукового знання; - особливості інформаційного та системного підходу до історії розвитку суспільства, передумови і етапи становлення інформаційного суспільства; - способи застосування інформаційно-комунікативних технологій у сфері соціальних наук; - принципи моделювання соціальних явищ і процесів. <p>Вміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності - аналізувати тенденції розвитку сучасного інформаційного суспільства; - оцінювати можливі соціальні наслідки розвитку інформаційного суспільства; - обирати засоби для розв'язання конкретних проблем інформаційного суспільства; - користуватися основними послугами та можливостями інформаційних ресурсів комп'ютерних мереж, зокрема Інтернету.
Ключові слова	Інформатика, інформація, соціальна інформатика, комунікація, інформаційне суспільство, інтернет, інформаційно-комунікаційні технології
Формат курсу	Очний /заочний
Теми	Див. СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру за результатами написання письмових робіт і отриманих балів на практичних заняттях

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із журналістичнознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, презентація, дискусія, групова робота, метод проєктів, інтерактивні методи навчання: рольова гра, ситуативна гра (симуляція), метод мозкової атаки, кейс-метод.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проєктор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою (100 балів упродовж семестру).</p> <p>Критерії оцінювання: на 1-7 практичних заняттях студенти можуть отримати по 6 балів, за восьме практичне заняття – 8 балів. Разом – 50 балів.</p> <p>Студенти упродовж семестру повинні виконати 4 письмових завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Письмовий огляд літератури до курсу «Соціальної інформатики» – 10 балів 2. Огляд на тему «Соціально-психологічні проблеми як наслідок інформатизації суспільства (за матеріалами періодичних друкованих або інтернет- видань)» - 10 балів 3. Есей на тему «Майбутнє журналістики в інформаційному суспільстві» – 15 балів 4. Есей на тему «Журналістика як творчість в інформаційному суспільстві» - 15 балів <p>Разом – 50 балів. Підсумкова оцінка – 100 балів.</p> <p>Відпрацювання і консультування відбувається за графіком, затвердженим і оприлюдненим на кафедрі.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що студентські роботи будуть самостійними, оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших авторів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання.</p> <p>Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Слухачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому разі вони зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надає виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються усі бали, набрані упродовж семестру (поточне тестування (контрольна), самостійна робота (доповідь) та бали за роботу на практичних заняттях.</p> <p>При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та</p>

	активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються .
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези ЛЕКЦІЯ	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Соціальна інформатика - визначення, базові поняття дисципліни					
1 тиждень, 2 тиждень	Тема 1. Вступна лекція, мета і завдання курсу, критерії оцінювання 1. Соціальна інформатика як дисципліна. Зміст поняття. 2. Технологізація та інформатизація світу. Хто і що формує реальність. Інформаційна культура та інформаційна ідеологія. 3. Поняття інформації та каналу передачі повідомлення. Визначення інформації. 4. Властивості інформації. Інформація як капітал. 5. Концепції інформації в сучасній науці 6. Сприйняття інформації — зміна системи під різноманітними впливами.	Лекція / 2 Практичні заняття (2 год. / 4 год.).	Матвієнко О. Соціальна інформатика: наукова та освітня спеціальність в Україні / О. Матвієнко, М. Цивін // Вісн. Книжкової палати. – 2011. – № 3. – С. 1–4. Філіпова Л. Я. Наукові школи соціальної інформатики та напрями її розвитку в Україні [Електронний ресурс] / Л. Я. Філіпова. – Режим доступу : http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/v43/12 .	<i>Завдання №1.</i> Підготувати презентацію видань, які стосуються теми №1 (8 год.) <i>Завдання №2.</i> Підготувати письмовий огляд літератури до курсу «Соціальної інформатики» (8 год.)	6 днів 6 днів
3-4 тижні	Тема 2. Вплив інформації на розвиток суспільства. Соціальні аспекти інформатики 1. Проблеми	Лекція / 2 Практичні заняття (2 год. / 4 год.).	Дивак М. П. Системний аналіз : метод. посіб. / М. П. Дивак. – Тернопіль : Тернопіл. акад. народ. господарств. Ін-т комп'ютер. Інформ. технологій, 2004. – С. 6. Романчук О. К. Системний аналіз у журналістиці: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2008. – 312 с.	<i>Завдання №3.</i> Зробіть візуалізацію на тему «Цифрова революція – основа формування майбутнього» (8 год.)	6 днів

	<p>становлення інформаційного суспільства. Інформація як головний стратегічний товар XXI століття.</p> <p>2. Інформаційні революції та їхня роль у поступі цивілізації.</p> <p>3. Цифрова революція – основа формування майбутнього.</p> <p>4. Інформатика як наукова дисципліна. Визначення та основні терміни.</p> <p>4. Інформатика і розвиток соціальних комунікаційних систем.</p> <p>5. Інформаційний обмін у соціальних системах. Види інформаційного обміну.</p> <p>6. Вплив інформатизації на розвиток людини. (2 год).</p>			<p><i>Завдання №4.</i> Написати есеї на тему «Майбутнє журналістики в інформаційному суспільстві» (8 год.)</p>	6 днів
Змістовий модуль 2. Соціальна комунікаційна система. Інтернет і соціальні мережі					
5-6 тижні	<p>Тема 3. Суспільство як самоорганізовувальна система.</p> <p>1. Поняття системи. Умови існування системи. Сумісність та несумісність систем. Мова як сумісна система.</p> <p>2. Основні принципи самоорганізування та зворотного зв'язку.</p> <p>3. Відкриті та закриті системи.</p> <p>4. Адаптація, ентропія, внутрішня енергія та реактивність системи.</p> <p>5. Сприйняття інформації - зміна системи під різноманітними впливами. Консерватизм суспільства (2 год).</p>	<p>Лекція / 2 Практичні заняття (2 год. / 4 год.).</p>	<p>Почепцев Г. Г. Контроль над розумом. – Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". – 2012. – 350 с.</p> <p>Глибовець М. М. Штучний інтелект: підруч. для студ. вищих на- вч. закладів / М. М. Глибовець, О. В. Олецкий. – К. : – Вид. дім «КМ Академія», 2002. – 366 с.</p>	<p><i>Завдання №5.</i> Зробіть візуалізацію на тему «Основні принципи самоорганізування та зворотного зв'язку» (8 год.)</p> <p><i>Завдання №6</i> Написати огляд на тему «Соціально-психологічні проблеми як наслідок інформатизації суспільства (за матеріалами періодичних друкованих або інтернет- видань)» (8 год.)</p>	6 днів 6 днів
7-8 тижні	<p>Тема 4. Культура як соціальна комунікаційна</p>	<p>Лекція / 2 Практичні заняття</p>	<p>Романчук О. К. Соціальна інформатика: Навчальний посібник / О. К. Романчук. – Львів: «Універсум», 2016. – 224 с.</p>	<p><i>Завдання №7.</i> Зробіть візуалізацію на тему «Культура як соціальна</p>	6 днів

	<p>система. Інтернет і соціальні мережі</p> <p>1. Культура взаємодії, зростання і розвитку, комунікації та контролю.</p> <p>2. Мораль – система зведення правил поведінки й співіснування, виробленої людством.</p> <p>3. Науково-технічні знання в інформаційному суспільстві.</p> <p>4. Інтернет і соціальні мережі: функції та завдання, успіхи та загрози.</p> <p>5. Проблеми розвитку мережевого суспільства. Соціальні мережі та самоорганізування в соціально-комунікаційних системах (2 год.)</p>	<p>(2 год. / 4 год.).</p>	<p>Романчук Олег К. «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи» : Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2014–2019: статті, есе. – Львів: Універсум, 2020. – 608 с., 7 іл.</p>	<p>комунікаційна система» (8 год.)</p> <p><i>Завдання №8.</i> Написати есей на тему «Журналістика як творчість в інформаційному суспільстві» (10 год.)</p>	<p>6 днів</p>
--	--	---------------------------	---	--	---------------